

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Wstęp

Author: Urszula Szuścik, Renata Raszka

Citation style: Szuścik Urszula, Raszka Renata. (2019). Wstęp. W:
U. Szuścik, R. Raszka (red.), "Innowacyjność w praktyce pedagogicznej. T.2,
Refleksje pedagogiczne w teorii i praktyce" (s. 7-9). Katowice : Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Wstęp

Warunki życia oraz edukacji dzieci i młodzieży kształtują ich spostrzeganie świata, emocje, relacje społeczne. Narzędzia, jakimi dysponuje współczesne dziecko czy młody człowiek, wskazują mu nowe drogi pozyskiwania informacji, uczenia się, zabawy. W jakim zakresie współczesna rzeczywistość wymusza zmianę zachowań, budowania relacji, tworzenia nowych przedmiotów, rozwoju języka, nowych technologii – w takim wymusza tym samym również szersze kompetencje praktyczne i poznawcze u człowieka. Dziecko, młody człowiek, z czasem dorosły jest zmuszony do przekraczania dotychczasowych granic poznania, uczenia się, tworzenia nowych obiektów. Tym samym jest innowatorem i oddziałując mądrze na otoczenie, tworzy nowe warunki swojej aktywności. W toku swojego rozwoju dziecko cechuje odkrywanie, czyli na swój sposób jest ono innowacyjne, przekracza swoje dotychczasowe możliwości poznania i doświadczania. Nauczyciel, szkoła stają przed trudną sytuacją edukacyjną wobec dziecka, młodzieży ponieważ często uczniowie wyprzedzają ich w swoich umiejętnościach w użyciu oraz znajomości nowych narzędzi, wiedzy. Zarówno nauczyciela, jak i ucznia cechuje innowacyjne podejście do poznawanych problemów.

Drugi tom, pt. *Innowacyjność w praktyce pedagogicznej. Refleksje pedagogiczne w teorii i praktyce*, który oddajemy do rąk Czytelników, prezentuje w swoich treściach spojrzenie na temat innowacyjności z pozycji budowania doświadczenia dziecka poprzez pryzmat sztuki, wychowania estetycznego, otwartych i odważnych metod kształcenia, stymulacji rozwoju twórczego rozumianego szeroko. Nauczyciele i uczniowie działają na siebie inspirująco, wymuszają sytuacje edukacyjne, które stwarzają sytuacje do pytań i refleksji, samodzielnego szukania jednoznacznych czy wielu odpowiedzi. Mówi się powszechnie, że innowacyjność powinna cechować współczesnego człowieka w zglobalizowanym świecie, a jest to właśnie umiejętność odkrywczego i odważnego szukania rozwiązań, często niekonwencjonalnych, co przyczynia się do zmiany i tym samym do rozwoju.

Warto się zatrzymać, aby umieć dostrzec piękno i harmonię w przyrodzie, działaniu, drugim człowieku, sztuce i każdym nowym zdarzeniu, które inspirują do aktywności, odkrywania i zadawania nowych pytań oraz szukania rozwiązań.

Stanisław Ciupka, na podstawie dostępnej literatury, podejmuje próbę udowodnienia, iż innowacyjne procesy mają uwarunkowania kulturowe i tę kulturę stopniowo zmieniają.

Mirosława Zalewska-Pawlak wskazuje na kreatywność jako wartość osobową i zawodową nauczyciela edukacji artystycznej. Autorka stawia autorefleksję jako warunek konieczny autokreacji w zawodzie pedagoga.

Anna Marta Żukowska ukazuje relację mistrz-uczeń na tle zmieniających się epok i koncepcji edukacyjnych w zakresie sztuk pięknych. Autorka omawia przeszły i dzisiejszy wizerunek nauczyciela wychowania plastycznego.

Beata Pitula i Wiesława A. Sacher opisują wybrane uwarunkowania umiejętności innowacyjnych nauczycieli przedmiotów artystycznych. Zdaniem Auterek warunkiem koniecznym dla innowacyjności pracy nauczyciela przedmiotów artystycznych jest jego własny warsztat, czyli umiejętności, którymi potrafi się posługiwać z dużą swobodą, umożliwiającą nie tylko rozumienie nowości w sztuce, która jest przedmiotem jego oddziaływań edukacyjnych, lecz także wypracowanie własnych pomysłów w stosowaniu nowych rozwiązań metodycznych wzbogacających zainteresowanie uczniów i zachęcających ich do własnej twórczości.

Anna Boguszewska omawia walory edukacyjno-artystyczne ilustracji książkowych dla dziecka, podkreślając, że ilustracja książkowa tworzy płaszczyznę pierwszego kontaktu dziecka z dziełem sztuki plastycznej, a tym samym pełni funkcję dzieła sztuki. Dlatego też wybór ilustrowanych książek dla dzieci wymaga czujności ze strony nauczyciela i rodzica.

Gabriela Habrom-Rokosz opisuje autorski projekt edukacyjno-artystyczny „Światłem – barwą – kreską”, realizowany przez nią od lat w praktyce, a którego celem jest uwrażliwienie dzieci i młodzieży na bogactwo oraz niepowtarzalność świata lokalnej przyrody za pośrednictwem aparatu fotograficznego oraz wzbudzenie szacunku do niej.

Irena Burczyk zwraca uwagę na atrakcyjność metody aktywnego słuchania muzyki klasycznej według Batii Strauss, zawierającej się w prostocie i osiągnięciu celu w krótkim czasie oraz możliwości stosowania jej przez nauczyciela z niewielkim doświadczeniem, a ponadto uczestniczenia w zajęciach każdego dziecka.

Alicja Ryczkowska omawia techniki muzykoterapeutyczne, które mogą być z powodzeniem stosowane w pracy z dziećmi nie tylko w placówkach oświatowo-wychowawczych, ale i w warunkach domowych. Autorka podkreśla walory swobodnych działań muzykoterapeutycznych, przydatnych we wspieraniu rozwoju społecznego dzieci.

Tomasz Kopczyński podejmuje się próby opisanie podstawowych elementów mających związek i wpływ na efektywność prowadzonych działań z zakresu

pracy biofeedbackiem i muzyką jako bodźcem pomocniczym w niwelowaniu stanów stresowych.

Anna Trzcionka-Wieczorek inspiruje nauczycieli najmłodszych uczniów do stosowania zabaw muzyczno-ruchowych w codziennych zajęciach z dziećmi, będących nie tylko źródłem podnoszenia wrażliwości muzycznej dzieci, ale i stymulatorem ich rozwoju psychoruchowego.

Ligia Gepfert opisuje m.in. innowacyjną metodę kształcenia i wychowania, znajdującą zastosowanie w przedszkolu i szkole podstawowej, opracowaną przez nią i jej męża, a związaną z nauką tańca towarzyskiego – użytkowego w parach dla dzieci w wieku 5–10 lat.

Grażyna Leśniczak prezentuje projekt edukacyjny realizowany w Operze Śląskiej w Bytomiu, zatytułowany „Spotkania z operą – ukryta orkiestra”.

Małgorzata Bortliczek i Izabela Łuc przedstawiają analizę wybranych wierszy powstałych podczas warsztatów literackich, prowadzonych z uczniami, a także omawiają metodykę pracy edukacji językowej.

Alicja Ungeheuer-Gołąb podkreśla znaczenie poezji w edukacji literackiej małego dziecka, a także wskazuje na rolę, jaką utwór poetycki odgrywa w wychowaniu estetycznym. Omawia pozawerbalne sposoby pracy z utworami literackimi i na tym tle prezentuje podstawy własnej metody, podając przykłady jej wykorzystania.

Renata Raszka przedstawia wyniki pilotażowych badań sondażowych przeprowadzonych wśród uczniów klas trzecich edukacji wczesnoszkolnej na temat pieniędzy, nawiązując tym samym do rosnącego obecnie zainteresowania wychowaniem ekonomicznym najmłodszych dzieci.

Ewa Zabiela omawia wyniki swoich działań innowacyjno-eksperymentalnych, których celem było wspomaganie rozwoju operacyjnego rozumowania najmłodszych uczniów, a także zapamiętywania przez nich wyrazów z trudnością ortograficzną.

Tomasz Szurmik, Piotr Kurzeja, Dariusz Mucha i Jarosław Prusak prezentują możliwości zastosowania zestawu mebli szkolnych „Kivak” w trakcie nauki szkolnej, a także walory ćwiczeń równoważnych możliwych do wykonania dzięki jego użyciu.

Redaktorzy tomu składają szczególne podziękowania Recenzentowi – Profesor dr hab. Irenie Adamek – za podjęcie trudu recenzowania pracy oraz cenne uwagi i sugestie przekazane wszystkim autorom opracowania. Jednocześnie wyrażają swoje uznanie i dziękują wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania publikacji.

Urszula Szuścik, Renata Raszka